

Conjunt patrimonial De convent a destí per als burgesos

El balneari es va construir el darrer terç del segle XIX aprofitant les estructures d'un antic monestir carmelita. Salvador Cabestany fou el veritable impulsor i creador del balneari de Cardó, i hi va estar al capdavant durant quaranta anys. Van arribar a treballar centenars de persones i s'omplia cada temporada de juny a setembre amb mig miler de persones. Els clients posseïen sovint un important pes social. Com expliquen els historiadors Curto i Tienda, Cardó va significar per a bona part de la burgesia barcelonina, valenciana, saragossana i

d'arreu, el punt de contacte amb la geografia de les Terres de l'Ebre, molt desconegudes encara. Als seus inicis la clientela eren principalment malalts convalescents, però aviat la seua fama i promoció van aconseguir que hi acudís burgesia vinguda d'arreu. Es tracta d'un espai de més de 500 hectàrees de finca en un espai natural protegit, amb dissenys de quilòmetres de camins practicables i amb un conjunt històric de primera magnitud, format pel propi monestir i 13 ermites. Avui en dia és molt freqüentat i valorat per excursionistes. L'actual propietari és Grup Pascual, que va comprar la finca el 1989 i va explotar una planta envasadora d'aigua fins a l'any 2007.

Valoracions

«Està en estat ruïnós i pot ser un perill. Hi ha deixadesa en camins i senders, i això també ens preocupa»

Josep González
Alcalde de Rasquera

«Cardó és un espai que no ens podem permetre el luxe de perdre»

Albert Curto
Historiador

«Hem de fer alguna cosa aviat i no deixar que vagi a menys. Cardó té un valor d'excepció a Catalunya»

Josep Maria Escoda
Impulsor de 'Reneix Cardó'

creant també una zona de spa. Es preveia una inversió de 18 milions d'euros que generarien 125 llocs de feina. Amb la mort de Tomás Pascual el 2006 i la crisi, però, el 2013 el Grup Pascual va confirmar que el projecte quedava descartat.

Escoda explica que actualment té una preferència de compra per tirar endavant el projecte. «Ara estem amb contactes francesos i belgues que tenen interès, però no sé si acabaran arribant a bon port. Si al gener no es concreta res, tirarem endavant un accionariat popular per veure quina és la resposta del territori, tant en l'àmbit privat com institucional». D'entre les opcions plantejades hi ha la de convertir l'espai en un

hotel balneari adaptat als temps actuals i preservant l'estructura original del lloc, integrat en el turisme ecològic. Així mateix Escoda recorda que, tot i que la propietat siga privada, l'ús és públic i molt visitat. «Hi ha 50 quilòmetres de senders que s'haurien de preservar. També per exemple per un tema de prevenció d'incendis. També es podria impulsar un centre d'interpretació i condicionar espais i camins. Això ja hauria de venir de la part pública».

Els historiadors Albert Curto i Laura Tienda són autors del llibre *El balneari de Cardó, el passat d'un somni* (Pagès Editors), i expliquen que la voluntat de la publicació és posar en valor un espai que té un relat intern propi, i tractar de fer un toc d'atenció per evitar perdre aquest patrimoni «de primer nivell». Consideren que atorgar-li la protecció BCIL seria un pas important, així com, abans que res, apuntalar l'edifici i evitar que caigui. «Ara només queden les parets. Una rehabilitació total de cop seria més difícil, primer potser s'hauria de fer una compra o una cessió i evitar que caigui. Perquè refer-lo de nou ja sí que seria molt complicat. Podria destinar-se al turisme rural, o a un centre d'interpretació», valora el director de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre, Albert Curto.

Finalment, el director territorial de Cultura a l'Ebre, Ferran Bladé, explica al *Diari* que per al Departament Cardó és un tema sensible, donada la seua importància i valor històric i natural. «Sabem que aquest és un espai completament únic, i si en algun moment es pogués ajudar, es consideraria i valoraria, estariem al costat del que es podria fer. Però primer els municipis han de prendre la iniciativa per determinar què volen. I s'ha de tenir en compte que estem parlant d'una propietat privada», ha declarat.

Un dels al·licients del conjunt del balneari eren els circuits per passejar i fer excursions a les ermites.

FOTO: JOSEP CABESTANY MARQUÉS /COL·LECCIÓ PARTICULAR FAMÍLIA CABESTANY

Al balneari la burgesia passava els seus dies de vacances en un ambient relaxat, però també ple d'oci cultural, amb jocs, balls, lectures i xerrades. FOTO: JOSEP CABESTANY MARQUÉS /COL·LECCIÓ PARTICULAR FAMÍLIA CABESTANY